

## ÇARKLAR NASIL DÖNÜYOR?

Din eksenli kurumsal yapılardan iktidarın ele geçirilmesine kadar giden süreçte AKP öncesinden beri belirli mekanizmalar kuruluyor: “Bağış” veya ondan farklı olmayan “helal kazanç” türleri bu mekanizmaların ana çarklarını oluşturuyor. Tepe yapısının mutlaka “kurumsal” olması da gerekmiyor; Gülen hareketinin hukuki bir tüzel kişiliğe sahip olmadan 1980’lerden itibaren artan tempoda bağış topladığı biliniyor. Tüzel kişiliği olmamakla birlikte bu hareket, birçok yan tüzel kişilik yaratarak hem faaliyetlerini yasallaştırıyor, hem de ekonomik faaliyetlerini çeşitlendirme ve piyasa-iktidar ilişkilerini kullanarak sürekli büyüme imkanlarını elde ediyor. Etkinliklerini ülke-ötesine taşıyarak yeni bir sermaye birikimi ve dünya hegemon gücü üzerinden dış destek fırsatları yakalayabiliyor. 1990’larda rakip din bezirganları sahne alıyor; Milli Görüş teşkilatları üzerinden örgütlenen yeni yapılar bu defa Avrupa’daki Türk işçilerini hedefliyor. İslami Holdingler olarak bilinen şirketler, “kâr ortaklığı” yani “helal kazanç” üzerinden milyonlarca insanımızı 10 milyar Avro’yu aşan düzeyde (TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, 2005) dolandırıyor. İslami Holdinglere çıkan adresler Milli Görüşle yani Refah Partisi’yle çıkıyor. Refah Partisi’nden türeyen Fazilet Partisi, Saadet Partisi ve AKP yöneticilerinin ağırlıklı bölümü de aynı köklerden geliyor. 1990’larda Kanal 7 de böyle kuruluyor. (Kombassan YK Başkanı Haşim Bayram, 7 Mayıs 1993’te Hannover Ayasofya Camii’nde, “Kendi çizgimizde Cenab’ı Hakkın yarattığı bir TV olacak, reklamdaki çok kazanacağız... İnsanları yaradılış gayesi çizgisine getirmeye çalışacağız” diyor ve “bu mesele namazdan da önemli” diyerek namaz vaktinde kampanyayı sürdürüyordu: Kanal D, 32. Gün, 13.10.2005). Dinci siyasi söylemle para toplanmasında rol alanların bazıları bugün hâlâ önemli siyasi konumlarda bulunuyor.

1995 Genel Seçimlerinden Refah Partisi’nin birinci çıkması ve 1996-97 döneminde başbakan çıkarması, iktidar olanaklarının da bu hareketin emrine sokulmasına olanak sağlıyor. Bu iktidar deneyimi uzun sürmemekle birlikte, 1994 seçimlerinde ele geçirilen Büyükşehir Belediyeleri, başta İstanbul olmak üzere, ilerdeki merkezi iktidar deneyiminin yönetim provası ve imar rantlarına el koyma pratiklerinin öğrenilmesini sağlıyor. Kuşkusuz kişisel zenginleşmeleri de beraberinde getirerek. AKP’nin son 12 yıldır kullandığı kadroların önemli bölümünün, istifa edenler dahil olmak üzere, İstanbul BB kadrolarından gelmesi bir rastlantı değil.

AKP Hükümeti’nin güvenoyu almasından sadece bir ay sonra CHP milletvekilleri holdingzedelerin derdine derman olmak ve iktidarı sıkıştırmak üzere 7 Ocak 2003’te bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması önergesi veriyor. AKP buna direniyor ama yakınmaların kendisini de zorlaması nedeniyle nihayet 29 Mart 2005’te komisyonun kurulmasına razı oluyor. Niyeti hak sahiplerini oyalarken hedefi de şaşırtmak. Bu nedenle komisyonun ismine “SPK’nın sorumluluğunun araştırılması...” ekini yaparak, holdingleri temize çıkarmayı amaçlıyor. Öte yandan, holdinglerin işlerinin kötüye gitmesini 28 Şubat 1997 sürecini suçlu sandalyesine oturtturarak açıklamaya çalışıyor. Ama bu çabalar Komisyonda boşa çıkarılıyor. Holdinglerin büyük bölümünün 28 Şubat’tan sonra kurulması veya önce kurulanların da 28 Şubat sürecini istismar ederek en büyük hasılatlarını 1997 sonrasında yapmış olmaları iddiaları çürütüyor. Ama iktidar

raporun sonuç ve önerilerini asla uygulamaya girişmiyor. Komisyonun AKP'li başkan ve üyeleri de, birisi dışında, izleyen dönemde Meclise giremiyor!

AKP'nin merkezi ve yerel yönetimlerde iktidarını pekiştirmesi yeni rant kanallarının açılmasını sağlıyor. Rejim inşasının finansmanı artık olağan devlet kaynaklarıyla yapılırken, imar ve ihale yolsuzluklarının nakdî ve aynî sonuçları giderek daha fazla kişisel zenginleşmelere yönlendiriliyor. Burada da en iyi bildikleri mekanizmalar kuruluyor. Deniz Feneri gibi Dernekler veya TÜRGEV gibi birinci adamın ailesinin denetimindeki vakıflar... Birincisi din istismarı üzerinden hayır amaçlı bağış aldatmacasını sürdürürken, ikincisi bağış biçimini de alabilen rüşvet komisyonlarının, nüfuz ticaretinin aracı mekanizması olarak çalıştırılıyor.

Şimdi İslami Holdingler ve Deniz Feneri örneklerinde görüldüğü gibi iktidar gene yargıyı baskılayarak kendine bir çıkış arıyor. Deniz Feneri'nde ucu Başbakan'a çıkan yolsuzluklar konusunda hesap vermekten yargıya baskı kurarak kaçanlar şimdi aynı senaryoyu TÜRGEV'de ve diğer suçüstü durumlarında uygulamak istiyor. Ama bu defa pabuç (ayakkabı kutularından) daha pahalı gözüküyor. Kirlenmiş iktidarın artık kaçabilecek çıkışları bulunmuyor.